

Master Kunsteducatie

Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten

*Verslag van de beperkte opleidingsbeoordeling op
15 en 16 mei 2017*

Utrecht,
augustus 2017
www.AeQui.nl

Evaluatiebureau voor het hoger onderwijs

 Dit document laat zich het beste dubbelzijdig afdrukken.

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	3
Samenvatting	4
Colofon	6
Inleiding	7
1. Beoogde leerresultaten	9
2. Onderwijsleeromgeving.....	12
3. Toetsing	17
4. Gerealiseerde leerresultaten	20
Bijlagen	23
Bijlage 1 Visitatiecommissie	24
Bijlage 2 Programma visitatie	25
Bijlage 3 Competenties	26
Bijlage 4 Programmaoverzicht.....	28
Bijlage 5 Bestudeerde documenten.....	30
Bijlage 6 Onafhankelijkheidsverklaringen.....	31

Samenvatting

Op 15 en 16 mei 2017 is de Master Kunsteducatie gevisiteerd door een commissie van AeQui. Het totaaloordeel van de commissie is **goed**. De opleiding biedt studenten verbreding en verdieping van hun kennis en visie op kunsteducatie. De opleiding richt zich daarbij als interdisciplinaire professionele masteropleiding op kunstdocenten, kunsteducatieve experts en gediplomeerde kunstenaars met een educatieve praktijk. In het programma is aandacht voor kunsttheoretische verdieping en didactische vernieuwing, gekoppeld aan artistieke visieontwikkeling en ontwikkeling van de eigen artistieke praktijk; interdisciplinaire samenwerking met medestudenten uit andere kunstdisciplines en ontwikkeling van vaardigheden als cultureel ondernemerschap.

Beoogde leerresultaten

De commissie beoordeelt deze standaard als **goed**. De opleiding hanteert de vijf kerncompetenties van het landelijk competentieprofiel. Op basis van haar eigen ambitie geeft de opleiding in haar visie en programma een eigen inkleuring aan de kerncompetenties door de nadruk te leggen op a) authentieke kunsteducatie, b) onderzoek (in samenwerking met het lectoraat), c) grootstedelijke en interculturele context en d) interdisciplinariteit. De opleiding is ambitieus en wil studenten opleiden die nadrukkelijk de kunsteducatieve beroepspraktijk kunnen inspireren en veranderen. De commissie heeft tijdens de visitatie vastgesteld dat deze eigen inkleuring niet alleen door docenten, studenten en werkveld herkend wordt maar ook gedragen en beleefd wordt.

De opleiding heeft goede formele en informele contacten met het werkveld. Enerzijds doordat docenten en studenten werkzaam zijn in het werkveld en anderzijds door de zeer actieve werkveldcommissie, actieve en betrokken alumni en de projecten die studenten uitvoeren voor het werkveld.

Onderwijsleeromgeving

De commissie beoordeelt deze standaard als **goed**. De opleiding heeft haar visie zeer consequent vertaald in haar programma en biedt studenten een hechte leeromgeving waarin authentiek leren (authentieke kunsteducatie), onderzoek en interdisciplinariteit centraal staan. Authentiek leren is niet alleen de basis voor de onderwijsleeromgeving, studenten leren ook hun eigen pedagogisch-didactische competentie daarmee vorm te geven. De module Projectbureau ziet de commissie als voorbeeld van good practice, waarbij studenten in relatie tot het werkveld hun eigen onderwijs creëren en toetsen.

De opleiding heeft een zeer sterke relatie met het lectoraat. De lectoren zijn actief betrokken in het onderwijs en het onderzoek van studenten (en docenten) is altijd gerelateerd aan de onderzoeksthema's van het lectoraat. De commissie vindt dit positief, hiermee wordt gewerkt aan het creëren van een gezamenlijke body of knowledge. In dit kader waardeert de commissie ook dat studenten gedurende de opleiding aan publicaties werken. Ook is de commissie positief over de schrijfkringen die het eerstejaars literatuuronderzoek vergezellen. Studenten worden bovendien uitgedaagd buiten hun eigen discipline artistieke samenwerking te zoeken met hun medestudenten. Het programma biedt studenten veel aanraking met de beroepspraktijk.

De opleiding beschikt over voldoende, deskundige en toegewijde docenten die bovendien zowel een academische als een kunstvakopleiding gevolgd hebben en nauwe relaties onderhouden met de praktijk. Alle docenten staan actief in contact met het werkveld. Docenten hebben zowel formeel als informeel regelmatig overleg met elkaar. De begeleiding van de studenten is goed, het kleinschalige karakter en de informele sfeer van de opleiding dragen daar aan bij. Studenten worden vooraf duidelijk geïnformeerd over de planning.

Toetsing

De commissie beoordeelt deze standaard als **goed**. De commissie heeft vastgesteld dat de opleiding beschikt over een goed systeem van toetsing. Het leidende concept van de opleiding, authentiek leren (en authentieke kunsteducatie), is nadrukkelijk zichtbaar in de toetsing. De toetsen sluiten aan op de (beroeps)context van de modules. Ipsatief toetsen is volgens de commissie een waardevolle aanvul-

ling in de mix van toetsvormen. Daarnaast waardeert de commissie de toetsing bij de module Projectbureau, waarbij studenten hun eigen beoordelingscriteria definiëren. Studenten zijn positief over de rijke feedback die ze van hun docenten krijgen. De commissie stelt eveneens vast dat de opleiding passende maatregelen treft om de kwaliteit van de toetsing te borgen. De examencommissie geeft haar taak om de kwaliteit van toetsen en tentamens te borgen en zich een eigenstandig oordeel te vormen over het eindniveau van de opleiding consciëntieus en professioneel vorm.

Gerealiseerde leerresultaten

De commissie heeft vastgesteld dat de beoogde competenties gerealiseerd worden. De commissie beoordeelt het eindniveau van de opleiding als **goed**. Het eindniveau wordt vastgesteld op basis van het afstudeerprogramma, dat bestaat uit het literatuuronderzoek, het empirisch onderzoek en het kunsteducatief project. De commissie waardeert de opzet van het afstudeerprogramma waarbij de opleiding een zeer weloverwogen keuze heeft gemaakt om het literatuuronderzoek te scheiden van het empirisch onderzoek. Daarmee wil de opleiding studenten de kans geven recht te doen aan beide onderzoeken.

Op basis van de vijftien bestudeerde afstudeerdossiers stelt de commissie vast dat dit ook gerealiseerd is. De bestudeerde literatuuronderzoeken en empirische onderzoeken zijn van goed niveau en laten een gedegen methodologische aanpak zien.

Daarnaast stelt de commissie vast dat het werkveld tevreden is over de afgestudeerden en het profiel van de opleiding nadrukkelijk in hen terug ziet. De commissie concludeert dat de opleiding haar ambitie (zie standaard 1) waar maakt: studenten worden opgeleid om binnen hun kunsteducatieve beroepspraktijk te inspireren en veranderingen te realiseren c.q. het verschil te maken.

Aanbevelingen

De commissie heeft veel waardering voor de eigen visie van de opleiding en de inkleuring die zij daarmee geeft aan het programma. Zij merkt daarbij echter ook op dat de eigen visie wat nadrukkelijker naar voren mag komen in de bestudeerde documenten en de geformuleerde competenties. De commissie is daarnaast van mening dat in de uitvoering van het programma meer aandacht mag zijn voor experimentele werkvormen en innovatie van het didactisch handelen van de eigen docenten.

Alle standaarden van het NVAO kader zijn met goed beoordeeld en op die grond geeft de visitatiecommissie een positief advies inzake accreditatie van de masteropleiding Kunsteducatie. Het totaaloordeel van de visitatiecommissie over de opleiding is derhalve **goed**.

Namens de voltallige visitatiecommissie,

Utrecht, augustus 2017

drs. Lisa W.J.M. Janssen
Voorzitter

drs. Titia Buising
Secretaris

Colofon

Instelling en opleiding

Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten
Waterlooplein 211-213, 1011 PG Amsterdam
Telefoon: 020 - 531 8218
Status instelling: onbekostigd
Resultaat instellingstoets kwaliteitszorg: positief

Opleiding: Master Kunsteducatie
Niveau: Hbo-master
Aantal studiepunten: 60 EC
Titel: Master of Education
Afstudeerrichtingen: geen
Locatie: Amsterdam
Variant: 2 jaar deeltijd
Croho-nummer: 49117
Kwantitatieve gegevens van de opleiding zijn weergegeven in bijlage 3.

Visitatiecommissie

De visitatiecommissie bestond uit:
drs. Lisa Janssen, voorzitter
drs. Henk Zijlstra, panellid
prof. dr. Wiel Veugelers, panellid
Juri Teijgeler BSc, studentlid

De commissie werd ondersteund door drs. Titia Busing, secretaris.

De commissie is vooraf voorgelegd aan de NVAO; de NVAO heeft ingestemd met de samenstelling.

De visitatie is uitgevoerd onder verantwoordelijkheid van
AeQui VBI
Vlindersingel 220
3544 VM Utrecht
(030) 87 820 87
www.AeQui.nl

Inleiding

De masteropleiding Kunsteducatie maakt deel uit van de Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten. De hogeschool kent zes academies: de Academie van Bouwkunst, de Academie voor Theater en Dans, de Breitner Academie (docent beeldende kunst en vormgeving), het Conservatorium van Amsterdam, de Nederlandse Filmacademie en de Reinwardt Academie (cultureel erfgoed). De masteropleiding Kunsteducatie valt tot 1 september onder verantwoordelijkheid het lectoraat Kunst- en Cultuureducatie en ressorteert daarmee direct onder het College van Bestuur van de hogeschool. Per 1 september 2017 is de masteropleiding onderdeel van de Breitner Academie. Aan de hogeschool studeren circa 2.885 studenten en er werken 917 medewerkers.

De instelling

De Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten (AHK) leidt studenten op voor het nationale en internationale werkveld van kunst, cultuur en erfgoed. De hogeschool biedt bachelor- en masteropleidingen in alle kunstdisciplines. Daarnaast biedt de hogeschool vier eerstegraads bachelor docentenopleidingen (theater, dans, beeldend en muziek) en de masteropleiding Kunsteducatie.

Aan de hogeschool zijn acht lectoraten verbonden. De Master Kunsteducatie heeft een sterke binding met het lectoraat Kunsteducatie. Per 1 januari 2017 kent het lectoraat twee nieuwe lectoren. Het lectoraat had altijd een nadrukkelijke focus op authentieke kunsteducatie. Dit thema wordt door de twee lectoren verder uitgediept in een onderzoeksagenda waarin de thema's interdisciplinariteit, sociaal engagement en curriculumvernieuwing centraal staan. Daarnaast krijgt het interdisciplinair samenwerken tussen onderzoekers meer aandacht. Hoewel de opleiding per 1 september 2017 niet meer direct onder het lectoraat valt, blijft de opleiding nauw verbonden met het lectoraat.

De opleiding

De masteropleiding Kunsteducatie (MAKE) is in 2006 gestart als interdisciplinaire professionele masteropleiding. De opleiding richt zich op kunstdocenten, kunsteducatieve experts en gediplomeerde kunstenaars met een educatieve praktijk. Studenten volgen de opleiding naast hun (relevante) kunsteducatieve praktijk. De opleiding laat jaarlijks maximaal twintig studenten toe. De opleiding richt zich zowel op het binnenschoolse (po, vo, vmbo, mbo, hbo, so) als op het buitenschoolse werkveld (culturele instellingen, (jeugd)theatergezelschappen, theater- en muziek scholen en dergelijke). Aan de MAKE studeren gemiddeld 40 studenten, verdeeld over twee studieja-

ren.

De opleiding biedt studenten verbreding en verdieping van hun kennis en visie op kunsteducatie. De opleiding leidt studenten op voor de vijf kerncompetenties van het landelijk competentieprofiel. Onderzoek in en naar de kunsteducatieve praktijk staat daarbij centraal. Daarbij is aandacht voor kunsttheoretische verdieping en didactische vernieuwing, gekoppeld aan artistieke visieontwikkeling en ontwikkeling van de eigen artistieke praktijk; interdisciplinaire samenwerking met medestudenten uit andere kunstdisciplines en ontwikkeling van vaardigheden als cultureel ondernemerschap.

In 2014 is het curriculum herzien. Zo is de tweedejaars module Projectbureau toegevoegd om de ondernemersvaardigheden te versterken en is de module Kunsteducatief ontwerpen herzien. Daarbij voeren studenten in groepjes een artistiek, interdisciplinair lesproject uit van ongeveer zes lessen op een school gebaseerd op authentieke kunsteducatie. Ook zijn de zogenaamde schrijfkringen ingevoerd en kunnen studenten het tweedejaars project en empirisch onderzoek in duo's uitvoeren. De opleiding heeft daarmee de studeerbaarheid van het programma vergroot en de studielast verminderd.

Per 1 september 2017 is de opleiding onderdeel van de Breitner Academie. Tot die tijd loopt de medezeggenschap van de MAKE via de Hogeschoolraad van de AHK. De MAKE heeft een eigen opleidingscommissie die minimaal twee keer per jaar bij elkaar komt. De opleidingscommissie is betrokken bij de bestuurlijke en fysieke verhuizing van de opleiding naar de Breitner Academie. Per 1 september 2017 is de faculteitsraad van de Breitner Academie ook verantwoordelijk voor de MAKE, die hierin met twee zetels vertegenwoordigd zal zijn. De MAKE behoudt daarnaast de eigen opleidingscommissie. De oplei-

ding krijgt per 1 september een nieuwe studieleider. Met de overgang naar de Breitner Academie wordt een programmaraad ingericht. Deze programmaraad heeft een interdisciplinair karakter (met directeuren van de verschillende academies van de hogeschool). De lectoren hebben hierin een adviserende rol. De raad komt twee keer per jaar bijeen.

De visitatie

De Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten heeft aan AeQui opdracht gegeven de onderhavige visitatie uit te voeren. De visitatie is uitgevoerd conform het beoordelingskader 2016 van de beperkte opleidingsbeoordeling. AeQui heeft in samenwerking met de MAKE een onafhankelijke en ter zake kundige commissie samengesteld. Met vertegenwoordigers van de opleiding is een voorbereidend gesprek gevoerd. De visitatie heeft op 15 en 16 mei 2017 plaatsgevonden volgens het programma dat in bijlage 2 is weergegeven. Er is geen gebruik gemaakt van het inloopspreekuur. De zelfevaluatie van de opleiding ging vergezeld van een apart hoofdstuk ge-

schreven door studenten van de opleiding. Na de visitatie heeft het ontwikkelgesprek plaatsgevonden. De opleiding draagt zorg voor de verslaglegging en publicatie daarvan.

Het panel heeft zich expliciet georiënteerd aan het cluster waar deze opleiding deel van uitmaakt. Dit is met het voltallige panel gedaan, tijdens het voorbereidend overleg, en afsluitend bij de oordeelsvorming. De hiertoe benodigde kennis was aanwezig in (een deel van) het panel. Tevens heeft er (voor)overleg met de andere commissies plaatsgevonden.

De commissie heeft de beoordeling in onafhankelijkheid uitgevoerd; aan het einde van de visitatie is de opleiding in kennis gesteld van de bevindingen en conclusies van de commissie. Deze rapportage is in concept toegestuurd aan de opleiding in juli 2017, de reacties van de opleiding zijn verwerkt tot deze definitieve rapportage.

1. Beoogde leerresultaten

De commissie heeft vastgesteld dat de beoogde leerresultaten (c.q. kerncompetenties) van de opleiding wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie concreet zijn uitgewerkt en voldoen aan de (inter)nationale eisen die aan een masteropleiding Kunsteducatie worden gesteld. De opleiding leidt haar studenten op voor de vijf kerncompetenties van het landelijk competentieprofiel. De opleiding is ambitieus en wil studenten opleiden die nadrukkelijk de kunsteducatieve beroepspraktijk kunnen inspireren en veranderen en nieuwe kennis toevoegen aan de body of knowledge over kunsteducatie. Op basis van haar ambitie geeft de opleiding in haar visie en programma een eigen inkleuring aan de kerncompetenties door de nadruk te leggen op a) authentieke kunsteducatie, b) onderzoek (in samenwerking met het lectoraat), c) grootstedelijke en interculturele context en d) interdisciplinariteit. De commissie heeft tijdens de visitatie vastgesteld dat deze eigen inkleuring niet alleen door docenten, studenten en werkveld herkend wordt maar ook gedragen en beleefd wordt. De commissie heeft daar veel waardering voor. Zij merkt daarbij op dat de eigen visie wat nadrukkelijker naar voren mag komen in de competenties.

De opleiding heeft goede contacten met het werkveld. Enerzijds doordat docenten en studenten werkzaam zijn in het werkveld en anderzijds door de actieve werkveldcommissie, actieve en betrokken alumni en de projecten die studenten uitvoeren voor het werkveld.

Bevindingen

Profiel

De opleiding wil haar studenten toerusten om 'innovatie in het kunsteducatieve werkveld tot stand te brengen en vanuit maatschappelijke betrokkenheid een bijdrage te leveren aan diversiteit en toegankelijkheid van kunsteducatie'. Afgestudeerden worden opgeleid om nieuwe impulsen aan het werkveld te geven en noodzakelijke veranderingen te realiseren. Onderzoeks-, ondernemers-, -leiderschaps- en innovatievaardigen zijn daarbij belangrijk. De opleiding heeft haar doelstelling uitgewerkt in een eigen profiel dat gekenmerkt wordt door de aandacht voor a) authentieke kunsteducatie, b) onderzoek in nauwe samenhang met het lectoraat, c) grootstedelijke, interculturele context en d) interdisciplinariteit.

Authentieke kunsteducatie betekent dat kunsteducatie betekenisvol wordt wanneer er wordt aangesloten bij de leefwereld van de deelnemer, bij de professionele kunstwereld en wanneer leertaken complex zijn en er voldoende aandacht is voor communicatie en samenwerking. Authentieke kunsteducatie is niet alleen leidend voor de invulling van het eigen onderwijs (zie standaard 2), studenten worden ook opgeleid om in de eigen praktijk authentieke kunsteducatie te kunnen bewerkstelligen.

De nadruk op onderzoek komt naar voren in de relatie van de opleiding met het lectoraat Kunsteducatie. Studenten voeren hun onderzoek uit voor het lectoraat en de onderzoeksthema's van de opleiding zijn

afgeleid van die van het lectoraat. In studiejaar 2016 – 2017 staat daarin het thema interdisciplinariteit centraal. Doordat het lectoraat en de studenten onderzoek op dit thema uitvoeren, kan een body of knowledge ontstaan op dit thema en een bijdrage geleverd worden aan het discours over kunsteducatie.

Tijdens de visitatie heeft de commissie met diverse betrokkenen gesproken over het profiel van de opleiding. Daarbij is door het management opgemerkt dat de nauwe relatie met het lectoraat bijgedragen heeft aan de focus op onderzoek en authentieke kunsteducatie. Authentieke kunsteducatie is het overkoepelende onderzoeksthema van het lectoraat en voor de opleiding niet alleen bepalend voor het onderzoek maar ook de wijze waarop het onderwijs in de masteropleiding wordt aangeboden en getoetst. De huidige lectoren willen in hun onderzoek aandacht besteden aan performance arts en sociaal engagement. Inzake de grootstedelijk en interculturele context is opgemerkt dat het overgrote merendeel van de alumni werkzaam is in deze context, in Amsterdam.

De opleiding richt zich nadrukkelijk, zo bleek tijdens de visitatie, op kunsteducatie en niet op cultuureducatie. Daarmee sluit de opleiding aan bij de nieuwe invulling van het onderdeel Culturele en kunstzinnige vorming (CKV) in het voortgezet onderwijs, waarin onderzoek in en naar de kunst meer centraal staat. En bij het eigen lectoraat, dat nadrukkelijk gericht is op kunsteducatie.

De opleiding hanteert de kerncompetenties van het landelijk competentieprofiel. Dit profiel is in 2014 herzien en vastgesteld door het Landelijk overleg Kunstvakdocentenopleidingen (KDVO). In het KDVO zijn alle zes masteropleidingen Kunsteducatie in Nederland vertegenwoordigd. Tegelijk met het competentieprofiel is een schakeldocument opgesteld. Daarin wordt benoemd hoe de verschillende kunstopleidingen (waaronder de master Kunsteducatie) zich in hun programma's rekenschap zullen geven van de nieuwe beroepsprofielen. De masteropleidingen nemen met het programma de verantwoordelijkheid voor de verdere professionalisering en bewaking van met name binnenschoolse docenten door de invulling van Lifelong learning, in een driehoeksoverleg tussen kunstdocentenopleidingen, werkgevers (schoolleiders) en docenten.

De MAKE leidt afgestudeerden op die vanuit hun eigen artistieke in staat zijn kunstonderwijs te ontwerpen. De MAKE leidt op tot de volgende vijf kerncompetenties:

1. vermogen tot kritische reflectie en ontwikkeling;
2. artistiek vermogen;
3. onderzoekend vermogen;
4. kunstpedagogisch en –didactisch vermogen;
5. ondernemend vermogen.

Het kunstpedagogisch en –didactisch vermogen van studenten wordt nadrukkelijk gerelateerd aan de principes van authentieke kunsteducatie. In relatie tot hun eigen artistiek vermogen leren studenten daarin hun grenzen te verleggen en te werken vanuit een meer interdisciplinaire benadering.

Afstemming beroepenveld

De afstemming met de beroepspraktijk wordt op verschillende manieren geborgd. Ten eerste kent de opleiding een eigen commissie van advies. Deze commissie bestaat uit acht leden, die gezamenlijk de binnen- en buitenschoolse beroepspraktijk vertegenwoordigen. De commissie van advies bespreekt onder andere nieuwe ontwikkelingen en behoeften in de beroepspraktijk, de vertaling daarvan in het onderwijs en de bewaking van de relatie tussen het onderwijs en de beroepspraktijk. In 2013 is de commissie van advies (middels een bredere werkveldraadpleging) betrokken geweest bij de curriculumvernieuwing gericht op de versterking van de ondernemende competentie (invoering van de module Projectbureau). Bovendien worden de leden van de

commissie van advies betrokken bij presentaties en beoordelingen van studenten. Deze feedback kan ook aanleiding zijn tot het bijstellen van het programma. Leden van de commissie van advies zijn ook bij de kennismakingsavonden met aankomende studenten aanwezig, zo bleek tijdens de visitatie.

De opleiding organiseert, in samenwerking met de vier bachelor docentenopleidingen, jaarlijks een overleg met schooldirecteuren van po, vo en vmbo uit Amsterdam en de regio. Terugkerende thema's zijn de inhoud en vorm van de samenwerking en de inhoud van de opleiding. Ook heeft de opleiding deelgenomen aan het jaarlijkse ambtswoningoverleg met de gemeente Amsterdam, culturele instellingen, scholen en opleidingen. Met de verhuizing van de opleiding naar de Breitner Academie, kan de opleiding gebruik maken van de diensten en het netwerk van de medewerker externe betrekkingen aldaar.

Daarnaast zijn zowel docenten als studenten werkzaam in de beroepspraktijk. Daardoor, en middels de projecten, heeft de opleiding veel contacten met het werkveld, scholen en kunst- en cultuurinstellingen. Studenten en alumni zijn zelf werkzaam in uiteenlopende organisaties voor kunst- en cultuureducatie.

De studieleader van de opleiding participeert in het KVDO en heeft in dat verband vorm gegeven aan de landelijke raadplegingen van het werkveld voor het nieuwe beroepsprofiel en aan het eerder genoemde schakeldocument.

Vertegenwoordigers van de beroepspraktijk (lid van de commissie van advies) zien de aandacht voor onderzoek, voor authentieke kunsteducatie en de interdisciplinariteit als onderscheidende kenmerken van de afgestudeerden en de opleiding, zo bleek tijdens de visitatie. Zij voelen zich zeer betrokken bij en gehoord door de opleiding. Alumni hebben desgevraagd opgemerkt dat de opleiding hen een uitgebreid(e) netwerk c.q. leergemeenschap heeft opgeleverd waar ze ook na de opleiding veelvuldig gebruik van maken.

Overwegingen

Op basis van de gevoerde gesprekken en de bestudeerde documentatie stelt de commissie vast dat de opleiding haar doelstellingen consequent heeft afgestemd op de nationale eisen voor het vak, de actuele eisen van het beroepenveld en de internationale

eisen aangaande het masterniveau. In het landelijk competentieprofiel worden de competenties verbonden aan de Dublin descriptoren.

De opleiding is ambitieus en heeft een zeer nadrukkelijke eigen signatuur, die herkend en gedragen wordt door docenten, studenten, alumni en werkveld. Tijdens de visitatie heeft de commissie vastgesteld dat de opleiding zich daarmee ook onderscheidt van de andere masteropleidingen Kunsteducatie in Nederland. De commissie heeft daar veel waardering voor. Bovendien stelt zij vast dat de eigen signatuur zichtbaar vertaald is in het programma en de leerdoelen van de verschillende modules. De opleiding richt zich nadrukkelijk op kunsteducatie in tegenstelling tot cultuureducatie. De commissie is van mening dat in de bestudeerde documenten de vertaling van het eigen profiel en

ambitie in de geformuleerde competenties nog versterkt kan worden.

De commissie concludeert bovendien dat de opleiding goed is afgestemd op de beroepspraktijk. De opleiding beschikt over een zeer divers en omvangrijk netwerk. Docenten en studenten zijn werkzaam in de beroepspraktijk, er is een zeer actieve commissie van advies, alumni zijn actief en betrokken en de studenten voeren relevante projecten uit in de beroepspraktijk. De commissie is van mening dat de relatie van de opleiding met welzijns- en zorgorganisaties een interessant thema is voor nader onderzoek.

Op grond van bovenstaande beoordeelt de visitatiecommissie deze standaard als **goed**.

2. Onderwijsleeromgeving

De commissie heeft vastgesteld dat de onderwijsleeromgeving studenten van de opleiding in staat stelt de beoogde eindkwalificaties te bereiken. De opleiding heeft haar visie zeer consequent vertaald in haar programma en biedt studenten een hechte leeromgeving waarin authentiek leren (authentieke kunsteducatie), onderzoek en interdisciplinariteit centraal staan. Authentiek leren is niet alleen de basis voor de onderwijsleeromgeving, studenten leren ook hun eigen pedagogisch-didactische competentie daarmee vorm te geven. De module Projectbureau ziet de commissie als voorbeeld van good practice, waarbij studenten in relatie tot het werkveld hun eigen onderwijs creëren en toetsen. De aandacht voor onderzoek komt terug in de nauwe relatie met het lectoraat Kunsteducatie en het literatuuronderzoek en empirisch onderzoek dat studenten uitvoeren. Studenten worden bovendien uitgedaagd buiten hun eigen discipline artistieke samenwerking te zoeken met hun medestudenten. Het programma biedt studenten veel aanraking met de beroepspraktijk.

De opleiding beschikt over voldoende, deskundige en toegewijde docenten voor het verzorgen van het onderwijs. De docenten hebben zowel een academische als een kunstvakopleiding gevolgd en onderhouden nauwe relaties met de praktijk. Alle docenten staan actief in contact met het werkveld. Docenten hebben zowel formeel als informeel regelmatig overleg met elkaar. De begeleiding van de studenten is goed, het kleinschalige karakter en de informele sfeer van de opleiding dragen daar aan bij. Studenten worden vooraf duidelijk geïnformeerd over de planning.

Bevindingen

Programma

De MAKE wordt aangeboden in deeltijd en duurt twee jaar. In het eerste jaar hebben studenten elke maandag en dinsdag les op de hogeschool (twaalf contacturen per week). In het tweede jaar volgen ze hun lessen op dinsdag (zes contacturen per week).

Het eerste jaar omvat de modules Kunsteducatief Ontwerpen, Literatuuronderzoek, Projectbureau, Interdisciplinair samenwerken jaar 1 en Filosofie jaar 1. Het tweede jaar bestaat uit de modules Filosofie jaar 2, Interdisciplinair en Artistiek samenwerken jaar 2, Kunsteducatief Project en de module Empirisch Onderzoek. Bijlage 5 geeft een overzicht van het programma.

In de eerstejaars module Kunsteducatief ontwerpen ontwikkelen studenten in groepjes een innovatief interdisciplinair lesprogramma en voeren dit ook uit in een school. De studenten nemen hierin de rol van kunstenaar-docent op zich. Studenten leggen zelf contact een school van hun eigen keuze (po, vo, mbo, hbo of so). In de tweedejaars module Kunsteducatief Project ontwikkelen studenten voor een opdrachtgever een eigen kunsteducatief project dat zij als projectleider ook uitvoeren en evalueren. De producten zijn een projectplan en een projectverslag (inclusief financiële verantwoording).

Het Projectbureau (eerste jaar) is gericht op het versterken van de ondernemersvaardigheden van studenten en stelt hen in staat hun eigen beroepspraktijk in te brengen. Als medewerkers van een projectbureau krijgen de studenten gezamenlijk vier grote opdrachten van de opleiding, waaronder het organiseren van een symposium over een actueel kunsteducatief thema en bedoeld voor het kunsteducatieve veld. Ook organiseren studenten een gastcollegeserie, verzorgen ze een publicatie en organiseren ze een pitch voor experts van projectplannen voor hun tweede studiejaar. Tijdens de visitatie bleek dat studenten deze module en het appèl dat de module op hun ondernemende competenties doet, waarderen.

In de modules Filosofie leren studenten kritisch te reflecteren vanuit verschillende filosofische perspectieven en breiden ze hun kunsttheoretische kennis uit. Daarmee wil de opleiding studenten een stevige geven basis om kunsteducatieve keuzes te maken en te onderbouwen. Na een algemene inleiding kiezen docent en studenten een aantal onderwerpen die nauw aansluiten bij actuele maatschappelijke en kunstfilosofische thema's. Studenten schrijven ter afsluiting de twee modules één filosofisch essay, die jaarlijks door de studenten gebundeld worden in een publicatie.

De modules Interdisciplinair artistiek samenwerken richten zich op de artistieke ontwikkeling van de studenten ten behoeve van hun docentschap of educatieve taken in de kunsten. In het eerste jaar krijgt dit vorm in een persoonlijk artistiek onderzoek. In het tweede jaar leidt dit tot een interdisciplinaire eindpresentatie. De lessen van deze modules worden verzorgd op de NDSM werf in Amsterdam. De opleiding wil daarmee (fysiek en mentaal) ruimte creëren voor studenten om een interdisciplinair proces te laten ontstaan. De NDSM werf is daarin de plek voor interdisciplinaire uitwisseling, inspiratie, dialoog en reflectie.

De opleiding wil de aandacht voor culturele diversiteit in het programma vergroten. Tijdens de visitatie heeft de commissie hierover met diverse betrokkenen gesproken. Daarbij is opgemerkt dat op individueel niveau docenten dit thema inbrengen in hun eigen onderwijs, bijvoorbeeld in de filosofie modules. Ook de gastdocenten geven vorm aan het thema diversiteit dat door opleiding als speerpunt is benoemd. Het is duidelijk geworden dat het creëren van een cultureel diverse studentenpopulatie lastig is. Het kunstvakonderwijs in Nederland, en met name de bachelordocentenopleidingen, laten in de regel ook weinig culturele diversiteit in de studentenpopulatie zien, hetgeen sterk bepalend is voor de instroom in de master.

De studenten met wie de commissie gesproken heeft, zijn tevreden over het programma. Het programma biedt hen voldoende ruimte om daar hun eigen invulling aan te geven, bijvoorbeeld bij de modules Kunsteducatief ontwerpen en Projectbureau. Ook alumni zijn positief over het programma, zo bleek tijdens de visitatie. Het programma heeft hen een goede mix van onderzoek, ondernemerschap en artistiek samenwerken geboden.

Relatie met de beroepspraktijk

De relatie met de beroepspraktijk krijgt in het programma concreet vorm in de eerder genoemde modules Kunsteducatief ontwerpen in het eerste jaar, het Projectbureau in het tweede jaar en het tweedejaars Praktijkonderzoek. Bij de module Kunsteducatief ontwerpen, ontwerpen studenten een lessenserie voor een school en voeren deze ook uit. Bij de tweedejaars module Kunsteducatief project ontwerpen studenten een project voor een opdrachtgever in een binnenschoolse of buiten-

schoolse context en laten dit onder hun leiding uitvoeren. Bij het Projectbureau organiseren studenten een symposium voor de binnen- of buitenschoolse beroepspraktijk.

Daarnaast is een belangrijk onderdeel van het onderwijsconcept dat studenten elkaar bevragen op elkaars (praktijk) ervaringen, het onderlinge gesprek voeren en elkaar feedback geven. Daardoor krijgen ze zicht op elkaars beroepspraktijk en de waarde van interdisciplinariteit.

Het lectoraat en de opleiding hebben bovendien een aantal samenwerkingsverbanden met Amsterdamse scholen voor voortgezet onderwijs. MAKE-studenten doen bijvoorbeeld onderzoek en voeren projecten uit op Cartesius 2, Damstede Lyceum en Hyperion Lyceum.

Onderzoek

Het eerste jaar omvat de module Literatuuronderzoek. In deze module worden studenten voorbereid op en voeren ze een literatuuronderzoek uit. Studenten kiezen daartoe zelf een onderwerp. Om studenten in het schrijfproces te ondersteunen, zijn zogenaamde schrijfkringen ingericht. In deze kringen geven studenten elkaar feedback op het schrijfproces en tussenproducten. Daarnaast krijgen studenten individuele feedback van hun docent.

In het tweede jaar vindt de module Empirisch onderzoek plaats. Daarin voeren studenten (in duo's) een empirisch onderzoek uit in de beroepspraktijk. Zowel het literatuuronderzoek als het empirisch onderzoek zijn onderdeel van het afstudeerprogramma (zie standaard 4).

De twee lectoren van het lectoraat Kunsteducatie zijn nauw betrokken bij de opleiding middels het geven van onderwijs en het begeleiden van onderzoek.

Internationalisering

Internationalisering krijgt in het programma vooral vorm in het gebruik van internationale literatuur. Daarnaast presenteren docenten, lectoren en studenten jaarlijks bij internationale conferenties hun onderzoeksresultaten. De opleiding kent geen verblijf in of excursie naar het buitenland. De projecten en opdrachten worden voornamelijk in de grootste-delijke en interculturele context van Amsterdam

uitgevoerd. Studenten krijgen de gelegenheid om projecten in het buitenland te doen, bijvoorbeeld in Hongarije en Suriname. Daarnaast nodigt de opleiding regelmatig internationale gastdocenten uit. Studenten hebben tijdens de visitatie opgemerkt niet perse te behoefte hebben aan internationale activiteiten. Wel is opgemerkt dat in het programma meer aandacht kan zijn voor het bespreken van internationale voorbeelden of internationale perspectieven waarmee studenten hun blik kunnen verbreden.

Programma dekt de eindkwalificaties

De opleiding heeft de vijf kerncompetenties van het landelijke profiel uitgewerkt in doelen per module. Deze zijn, samen met de inhoud, toetsing en werkvormen, uitgangspunt van elke module. In de studiehandleiding wordt voor elke module expliciet gemaakt aan welke competentie de module bijdraagt en worden de leerdoelen en beoordelingscriteria benoemd.

Onderwijsconcept

De opleiding hanteert het concept van authentiek leren (en authentieke kunsteducatie) als uitgangspunt. Dit betekent dat leren betekenisvol wordt doordat er wordt aangesloten bij de leefwereld van de student. Studenten herkennen de nadruk op authentiek leren, zo bleek tijdens de visitatie. Dit stelt hen in staat het geleerde te verbinden aan hun eigen beroepspraktijk. Daarnaast hebben studenten opgemerkt dat het principe van *'practice what you preach'* nadrukkelijk zichtbaar is in de opleiding. De docenten passen het authentiek leren toe op een manier die van studenten ook in hun eigen praktijk verwacht wordt.

Tijdens de visitatie is duidelijk geworden dat de opleiding op dit moment experimenteert met blended learning, in de vorm van zogenaamde kennisclips bij de module Literatuuronderzoek. Verwacht wordt dat studenten deze van tevoren bekijken, waardoor het college een meer interactief karakter krijgt. Tijdens de colleges werken studenten aan hun literatuuronderzoek en krijgen ze direct feedback van hun docenten. Op basis van de evaluatie wordt gekeken hoe dit binnen de opleiding verspreid kan worden.

Er is veel aandacht voor peer learning, waarmee de basis wordt gelegd voor een krachtige leergemeenschap. Dit past bij de uitgangspunten van authentieke

ke kunsteducatie. De studenten met wie de commissie gesproken heeft, waarderen de aandacht voor het leren van elkaar en de interdisciplinariteit die daardoor ontstaat. Ook vinden ze het prettig dat ze gedurende de opleiding met verschillende medestudenten samenwerken, waardoor ze weer andere aspecten kunnen leren van elkaar.

Instroom en doorstroom

De opleiding hanteert de wettelijke toelatingseisen. Van kandidaten die niet beschikken over een diploma van een bacheloropleiding Docent in de kunsten, wordt verwacht dat zij aantoonbaar 720 uur ervaring hebben in het onderwijs. Inzake de artistieke competenties wordt vooral gekeken naar dat wat een kandidaat gemaakt heeft en hoe de kandidaat dit in brengt in het selectiegesprek. Het portfolio speelt hierin een belangrijke rol.

De instroom reflecteert het binnen- en buitenschoolse veld van de kunsteducatie. Het buitenschoolse veld, zo bleek tijdens de visitatie, is net zo breed als de kunsteducatie zich uitstrekt, van musea en dansgezelschappen tot community arts.

Docenten

Aan de opleiding zijn tien docenten en een studieleider verbonden, verdeeld over 1,65 fte (en 0,2 fte aan gastdocenten). De docenten hebben in de regel een kleine aanstelling, van 0,1 fte. Negen docenten beschikken over een masterdiploma en drie docenten zijn gepromoveerd. Eén docent rondt binnenkort een promotieonderzoek af. Nagenoeg alle docenten hebben zowel een academische opleiding als een kunstvakopleiding gevolgd. Op één docent na beschikken alle docenten over een eerstegraadslesbevoegdheid.

De lectoren zijn onderdeel van het team. De opleiding zet ook regelmatig (internationale) gastdocenten in. Studenten nodigen ook zelf gastdocenten uit.

Professionalisering van het docententeam gebeurt onder andere door deelname aan de didactische scholing, het SKE-traject, door onderzoek te doen in samenwerking met en onder begeleiding van het lectoraat en door onderzoek via het AIR-programma. Voor docenten zonder onderwijsbevoegdheid is hogeschoolbreed een cursus beschikbaar. In 2016/2017 richt de gezamenlijke docentprofessionalisering zich op het speerpunt diversiteit.

Docenten hebben wekelijks (informeel) contact tijdens de lesdagen. Bovendien wordt drie à vier keer per jaar een overleg belegd met alle docenten waarbij het programma en de voortgang van de studenten besproken worden, zo bleek tijdens de visitatie. Daarnaast zien docenten elkaar in andere omgevingen, zoals de kenniskring en de andere opleidingen van de hogeschool.

Docenten en studenten hebben veel contact, waardoor er gewerkt wordt aan continue kwaliteitsverbetering van het onderwijs. Studenten waarderen, zo bleek tijdens de visitatie, het kleinschalige karakter van de opleiding en de toegankelijkheid van de studieleider en hun docenten. Daarnaast vinden studenten het positief dat de docenten hun lessen in duo's verzorgen. Dat is volgens hen verfrissend voor de begeleiding en ze krijgen gevarieerde feedback. Studenten hebben desgevraagd ook opgemerkt dat docenten meer aandacht zouden kunnen besteden aan het vernieuwen van het eigen didactisch handelen, zoals de inzet van digitale didactiek.

Opleidingsspecifieke voorzieningen

De studieleider is verantwoordelijk voor de studiebegeleiding van studenten. Daarnaast worden studenten in de modules begeleid door hun docenten. Tijdens de eerdergenoemde teamvergaderingen worden de voortgang en resultaten van alle studenten besproken. Indien nodig voert de studieleider naar aanleiding daarvan individuele gesprekken met een student. Tijdens de visitatie is duidelijk geworden dat studenten over het algemeen zeer tevreden zijn over de hoeveelheid en de kwaliteit van de begeleiding van hun docenten.

Studenten zijn, zo bleek tijdens de visitatie, eveneens positief over de digitale leeromgeving van de opleiding. Daar delen ze artikelen, voorstellingen, lessen en dergelijke. Ook docenten delen informatie op de digitale leeromgeving.

De opleiding heeft een eigen opleidingscommissie die, na de bestuurlijke en fysieke verhuizing naar de Breitner Academie, bestaan blijft. Studenten met wie de commissie gesproken heeft, zijn bekend met de opleidingscommissie en wie hen daarin vertegenwoordigen. Ook kunnen zij via de studentleden agendapunten inbrengen. Studenten voelen zich over het algemeen zeer gehoord door de opleiding

en de studieleider en krijgen ook terugkoppeling op de door hen ingebrachte onderwerpen.

Studenten worden, zo bleek tijdens de visitatie, tijdig geïnformeerd over de inhoud, inleverdata en toetsing van hun modules. Aan het begin van het jaar krijgen ze de modulebeschrijvingen van het hele jaar. Daarnaast staat de informatie voor de colleges tijdig op de digitale leeromgeving en na de colleges worden de gehouden presentaties daarop geplaatst. Dit wordt door de studenten zeer gewaardeerd.

Overwegingen

De commissie stelt vast dat het programma dekkend is voor de kerncompetenties en de studenten in staat stelt deze te bereiken. De opleiding biedt studenten een stevig fundament op gebied van onderwijskundig ontwerpen, onderzoek, ondernemerschap en kunsttheorie. Daarnaast worden studenten uitgedaagd hun eigen artistieke verdere te ontwikkelen vanuit een interdisciplinair perspectief. De opleiding slaagt er bovendien in een hechte gemeenschap te creëren waarin studenten en docenten (interdisciplinair) samenwerken aan de ontwikkeling van de student als kunsteducatief professional.

De opleiding heeft een zeer sterke relatie met het lectoraat. De lectoren zijn actief betrokken in het onderwijs en het onderzoek van studenten (en docenten) is altijd gerelateerd aan de onderzoeksthema's van het lectoraat. De commissie vindt dit positief, hiermee wordt gewerkt aan het creëren van een gezamenlijke body of knowledge. In dit kader waardeert de commissie ook dat studenten gedurende de opleiding aan publicaties werken.

Ook de aandacht van de lectoren voor onderzoek op thema's als performance arts en sociaal maatschappelijk engagement (zie standaard 1) wordt door de commissie ondersteund. Dit past volgens de commissie bij de ambitie van de opleiding om meer aandacht te geven aan culturele diversiteit.

De commissie constateert dat de opleiding het concept van authentiek leren (en de authentieke kunsteducatie) zeer consequent en goed heeft geïmplementeerd in het hele programma. Dit wordt ook door studenten herkend. Desondanks is de commissie ook van mening dat in de uitvoering van het programma meer aandacht mag zijn voor experimentele werkvormen. In dat kader kan er ook meer aandacht

zijn voor innovatie van het didactisch handelen van de eigen docenten. Met de invoering van blended learning bij één van de modules is hierin een eerste stap gezet.

In het programma is in ruime mate aandacht voor de relatie met de beroepspraktijk. Dit komt onder andere naar voren in de module Kunsteducatief Ontwerp en het Projectbureau. Daarnaast maken studenten continue kennis met elkaars werkpraktijk en leren ze van elkaar.

De commissie heeft tijdens de visitatie het studiemateriaal en de gebruikte literatuur van verschillende modules ingezien. Op basis daarvan stelt zij vast dat gebruik gemaakt wordt van relevante en internationale literatuur. De commissie waardeert de schrijfgroepen die de module Literatuuronderzoek vergezellen. Hiermee ondersteunen studenten elkaar in het schrijfproces.

De commissie constateert dat het programma aansluit bij de kwalificaties van de instromende studenten. De begeleiding is goed. De betrokkenheid van

docenten en het kleinschalige en informele karakter van de opleiding dragen daar aan bij. De opleiding organiseert haar eigen tegenspraak, in de vorm van een actieve commissie van advies en opleidingscommissie.

De commissie heeft docenten gesproken, het overzicht van de docenten bestudeerd en studenten en alumni bevraagd over hun docenten. Op basis daarvan stelt zij vast dat de opleidingen verzorgd worden door deskundige en betrokken docenten. Ook zijn er voldoende docenten betrokken bij de uitvoering van het programma. Het interdisciplinaire karakter van de opleiding is bovendien zichtbaar in het docententeam. De commissie heeft daar waardering voor. De docenten hebben geregeld formeel en informeel overleg. Daarnaast onderhouden alle docenten relevante contacten met de beroepspraktijk, door daarin actief werkzaam te zijn.

Op grond van bovenstaande beoordeelt de visitatiecommissie deze standaard als **goed**.

3. Toetsing

De commissie heeft vastgesteld dat de opleiding beschikt over een goed systeem van toetsing. De competenties vormen de kapstok van het beoordelingssysteem. Studenten sluiten iedere module af met een toets, individueel of in groepsverband (met een individuele beoordeling). De commissie constateert dat het leidende concept van de opleiding, authentiek leren (en authentieke kunsteducatie) nadrukkelijk zichtbaar is in de toetsing. De toetsen sluiten aan op de (beroeps)context van de modules. Ipsatief toetsen is een waardevolle aanvulling in de mix van toetsvormen. Daarnaast waardeert de commissie de toetsing bij de module Projectbureau, waarbij studenten hun eigen beoordelingscriteria definiëren. Studenten waarderen de rijke feedback die ze van hun docenten krijgen. De commissie stelt eveneens vast dat de opleiding passende maatregelen treft om de kwaliteit van de toetsing te borgen. Zo wordt het vier-ogen principe toegepast, zijn rubrics of beoordelingscriteria beschikbaar per module en worden bij diverse onderdelen 'vreemde' ogen betrokken bij de toetsing. Bovendien geeft de examencommissie haar taak om de kwaliteit van toetsen en tentamens te borgen en zich een eigenstandig oordeel te vormen over het eindniveau van de opleiding consciëntieus en professioneel vorm.

Bevindingen

Systeem van toetsing

De toetsing vindt plaats middels een combinatie van summatief, formatief en ipsatief (ontwikkelingsgericht) toetsen. Summatieve toetsen worden gebruikt om het niveau van de student te bepalen en de waarde van het diploma maatschappelijk te verantwoorden.

Formatief toetsen krijgt vorm in de mondelinge en schriftelijke feedback die studenten tijdens een module krijgen, op basis waarvan ze hun leerproces waar nodig kunnen bijsturen. In dit kader maakt de opleiding veel gebruik van peerfeedback. De modules Filosofie kennen bijvoorbeeld verschillende feedbackrondes. Ook geven studenten elkaar feedback in de eerdergenoemde schrijfkringen bij het literatuuronderzoek. Studenten krijgen daartoe instructie van de opleiding.

Ipsatief toetsen wordt gebruikt om de individuele ontwikkeling van de studenten te beoordelen. Ipsatief beoordelen heeft een summatief karakter: als de ontwikkeling en het bijbehorende reflectieverslag als voldoende beoordeeld worden krijgt de student zijn studiepunten. Deze vorm wordt ingezet bij de modules Interdisciplinair artistiek samenwerken. In deze modules ontwikkelen studenten hun eigen artistieke signatuur in samenwerking met medestudenten uit andere disciplines. Deze modules worden beoordeeld aan de hand van een reflectieverslag.

Bij de module Projectbureau ontwikkelen studenten zelf de toets en de rubric waarmee ze getoetst en beoordeeld worden. De docent bewaakt de kwaliteit van de criteria in de rubric. In de module Kunsteducatief Ontwerpen worden studenten hierop voorbereid doordat zij inzicht krijgen in toetsvormen, functies van een toets, constructie van een toets en dergelijke.

Studenten voeren regelmatig opdrachten in duo's uit, bij de modules Kunsteducatief ontwerp, Kunsteducatief project en de module Empirisch onderzoek. Tijdens de visitatie is duidelijk geworden dat de keuze voor samenwerking in opdrachten gemaakt is omdat in de beroepspraktijk ook vaak (interdisciplinair) samengewerkt wordt. Het is de taak van de begeleider om te bewaken dat studenten een evenredige bijdrage leveren aan het eindresultaat. Bij deze modules is samenwerking geen beoordelingscriterium. De opleiding beoordeelt hierbij alleen het resultaat. Bij de module Kunsteducatief ontwerpen is het kunnen samenwerken wel onderdeel van de beoordeling. Daar maken studenten als groep een ontwerp, dat als groep beoordeeld wordt. Daarnaast schrijven studenten een individueel reflectieverslag (over onder andere de samenwerking in de groep) dat eveneens beoordeeld wordt.

Onderdelen uit het afstudeerprogramma worden altijd beoordeeld door twee examinatoren, aan de hand van een rubric of een beoordelingsformulier. Voor de rol van tweede examiner wordt (soms) gebruik gemaakt van een pool van externe beoordelaars. Daarmee wil de opleiding ook het werkveld bij de beoordeling betrekken. Tijdens het gesprek met de examencommissie is opgemerkt dat bij de beoor-

deling van de eindpresentaties externe experts een adviesrol hebben. Vooraf vindt een bespreking plaats over het hanteren van de rubric. De twee beoordelingen worden door de examinatoren onderling besproken en samengevoegd tot een eindcijfer.

Studenten, zo bleek tijdens de visitatie, waarderen de feedback die ze krijgen. Ze krijgen op de juiste momenten uitgebreide feedback. Daarbij hebben ze opgemerkt dat zij ook graag de feedback op het uiteindelijke product of rapport met hun docent zouden willen bespreken. Hoewel er veel ruimte is voor begeleiding, feedback en het bespreken daarvan tijdens de modules, vindt dit niet plaats bij de afronding van de modules.

Eén van de docenten heeft de Senior Kwalificatie Examinering behaald. Daarnaast hebben nagenoeg alle docenten een eerstegraads docentenopleiding afgerond en daarin kennis op het gebied van toetsen en beoordeling opgedaan. Twee docenten verzorgen lessen op het gebied van toetsen en beoordelen in de bacheloropleidingen van de hogeschool en twee docenten hebben dit gedaan voor het VU-opleidingscentrum. Binnen het lectoraat Kunst- en Cultuureducatie is onderzoek gedaan naar toetsen en beoordelen, wat geresulteerd heeft in een gezamenlijke publicatie van studenten en docenten.

Bij de presentaties van het onderzoek, het kunsteducatief project en de pitches van het projectbureau zijn altijd 'vreemde ogen' aanwezig. Dit zijn externe experts die advies geven, feedback over het niveau van de studenten, de relevantie en de actualiteit van het werk van de studenten. Ze ontvangen vooraf de modulebeschrijving, de toetscriteria en een mondelinge briefing van de verwachtingen. Zoals eerder opgemerkt zijn de leden van de commissie van advies ook regelmatig betrokken als externe expert.

Examencommissie

De opleiding heeft een eigen examencommissie. Deze bestaat naast de voorzitter uit drie leden, waaronder een extern lid. Het externe lid is als onderwijskundige en toetsexpert betrokken bij het VU-onderwijscentrum.

De examencommissie vergadert volgens een vast rooster en een vaste agenda (Onderwijs- en examenregeling, vrijstellingenbeleid, studentzaken en andere onderwerpen die zich aandienen). De examen-

commissie wijst examinatoren aan. De opleiding kent een vrijstellingsprocedure waarbij de studieleider adviseert over vrijstellingen en de examencommissie beslist of vrijstellingen al dan niet worden toegekend. In haar jaarverslag rapporteert de examencommissie over haar activiteiten en besluiten.

Eens per jaar controleert de examencommissie steekproefsgewijs de kwaliteit van de beoordelings-systematiek van het eindwerk. Daarnaast wonen leden van de examencommissie periodiek presentaties bij van studenten en geven de studieleider na afloop feedback over de beoordelingssystematiek en het niveau van de studenten. Tijdens de visitatie is opgemerkt dat examencommissie de eindwerken als degelijk beoordeeld heeft. De examencommissie is voornemens ook de kwaliteit van de andere toetsen, die geen onderdeel zijn van het afstudeerprogramma, te onderzoeken.

De leden van de examencommissie zijn geschoold middels interne AHK-trainingen voor examencommissieleden en de landelijke training voor examencommissieleden van de Vereniging Hogescholen. De voorzitter en/of secretaris nemen deel aan het overleg voor examencommissies binnen de AHK.

Tijdens de visitatie heeft de commissie onder andere met de examencommissie gesproken over de invulling van het ipsatief toetsen in de opleiding. Daarbij is opgemerkt dat ipsatief toetsen tot zijn recht komt als het ingezet wordt naast andere toetsvormen. Omdat de opleiding studenten wil opleiden die een leven lang kunnen reflecteren op de eigen ontwikkeling, is ipsatief toetsen een relevant instrument. Studenten leren daarnaast ook te reflecteren op wat de toetsvormen voor hen betekenen en hoe zij de toetsvormen kunnen inzetten in de eigen praktijk.

Overwegingen

De commissie bestudeerde verschillende toetsen en concludeert dat de kwaliteit daarvan goed was. De commissie heeft veel waardering voor de opzet van de module Projectbureau, waarbij studenten hun eigen beoordelingsystematiek maken. Ook vindt de commissie dat de opleiding een goede mix van toetsvormen hanteert, waarvan ipsatief toetsen een waardevol onderdeel is. Studenten zijn positief over de rijke feedback die zij van hun docenten krijgen.

De commissie constateert dat de opleiding daadwerkelijk vorm geeft aan authentiek toetsen, passend bij haar onderwijsconcept van authentiek leren (en authentieke kunsteducatie). De toetsvormen passen bij de kerncompetenties en de beroepspraktijk. Ook de keuze voor empirisch onderzoek in de afstudeerfase past in dit kader. Daarmee worden studenten voorbereid op een beroepspraktijk waarin sociaal wetenschappelijk onderzoek de boventoon voert.

De commissie stelt eveneens vast dat de opleiding passende maatregelen neemt om de kwaliteit van de toetsing te borgen. Zo is er een toetsplan en wordt het vier-ogen-principe gehanteerd. Ook worden

externe experts bij de beoordeling van verschillende onderdelen betrokken.

De visitatiecommissie concludeert op basis van de gesprekken en de documentatie dat de examencommissie haar taak om de kwaliteit van toetsen te borgen en zich een eigenstandig oordeel te vormen over het eindniveau van de opleiding goed vormgeeft. Zij heeft een examencommissie gezien die zelfkritisch en rolbewust is en als sparring partner optreedt voor het opleidingsmanagement.

Op grond van bovenstaande beoordeelt de visitatiecommissie deze standaard als **goed**.

4. Gerealiseerde leerresultaten

De commissie heeft vastgesteld dat de beoogde leerresultaten c.q. kerncompetenties gerealiseerd worden. Dit wordt vastgesteld op basis van het literatuuronderzoek, het empirisch onderzoek en het kunsteducatief project. In deze drie onderdelen toont de student aan dat hij de geformuleerde competenties beheerst. De commissie waardeert de opzet van het afstuderen waarbij de opleiding een zeer weloverwogen keuze heeft gemaakt om het literatuuronderzoek te scheiden van het empirisch onderzoek. Daarmee wil de opleiding studenten de kans geven recht te doen aan beide onderzoeken. Op basis van de vijftien bestudeerde afstudeerdossiers stelt de commissie vast dat dit ook gerealiseerd is. De bestudeerde literatuuronderzoeken en empirische onderzoeken zijn van goed niveau en laten een gedegen methodologische aanpak zien.

Daarnaast stelt de commissie vast dat het werkveld tevreden is over de afgestudeerden en het profiel van de opleiding nadrukkelijk in hen terug ziet. De commissie concludeert dat de opleiding haar ambitie (zie standaard 1) om afgestudeerden op te leiden die in de kunsteducatieve beroepspraktijk het verschil kunnen maken, waar maakt.

Bevindingen

Toetsing eindniveau

Het afstudeerprogramma van de opleiding bestaat uit de module Literatuuronderzoek, de module Empirisch onderzoek en de module Kunsteducatief project.

Het literatuuronderzoek voeren studenten individueel uit, de andere twee onderdelen worden in duo's uitgevoerd. Bij het literatuuronderzoek zijn studenten vrij zelf een onderwerp te kiezen. Het empirisch onderzoek sluit aan bij de thema's van het lectoraat. In studiejaar 2016 – 2017 is dit het thema interdisciplinariteit. Het kunsteducatief project wordt uitgevoerd voor een externe opdrachtgever, waarbij de student als projectleider optreedt. Belangrijke aspecten van het kunsteducatief project zijn de vraaggerichtheid, organisatie en financiering met partners in het werkveld, grootstedelijke context, hedendaagse kunst en diversiteit. Het project wordt beoordeeld aan de hand van het projectplan en het projectverslag (met financiële verantwoording).

Alle onderdelen van het afstudeerprogramma worden door twee beoordelaars beoordeeld, met behulp van een beoordelingsformulier. De examencommissie ziet erop toe dat dit voldoende transparant gebeurt.

Tijdens de visitatie heeft de commissie met diverse betrokken gesproken over het onderscheid tussen literatuuronderzoek en empirisch onderzoek. Daarbij is duidelijk geworden dat deze keuze bewust gemaakt is om studenten voldoende tijd te geven voor

beide onderzoeken, zodat niet één van de twee ondersneeuwt. En om studenten de mogelijkheid te geven zich in twee verschillende onderwerpen te verdiepen. In het verleden was het literatuuronderzoek voor veel studenten een struikelblok, dat is nu niet meer het geval.

Het is voor studenten niet mogelijk artistiek onderzoek te doen of *mixed methods* te gebruiken. De opleiding maakt een bewuste keuze voor empirisch onderzoek. Daarmee wil de opleiding, samen met het lectoraat, werken aan een body of knowledge op thema's. Bovendien sluit empirisch onderzoek aan bij de expertise van docenten. De examencommissie heeft hierover desgevraagd opgemerkt dat de opleiding hiermee ook recht wil doen aan authentiek leren op het gebied van onderzoek. Veel onderzoek op het gebied van de kunsteducatie heeft een sociaal wetenschappelijk en empirisch karakter.

Tijdens de visitatie is gebleken dat studenten in toenemende mate hun werk op conferenties presenteren en betrokken zijn bij (internationale) conferenties, bijvoorbeeld inzake de vernieuwing van het beroepsprofiel.

Alumni houden ook na de opleiding contact met elkaar, zo bleek tijdens de visitatie. Ze vormen na de opleiding regelmatig intervisiegroepen waarin ze elkaar kunnen blijven ondersteunen. De opleiding onderhoudt actieve contacten met haar alumni middels een Facebook-community, terugkomdagen, masterclasses en cursussen over thema's als inclusie in de kunsteducatie, filosofie en artistieke samenwerking. Daarnaast bieden het nascholingsprogramma van de MAKE en de symposia van het lecto-

raat gelegenheid voor alumni om elkaar en de opleiding te ontmoeten.

Afgestudeerden komen na de opleiding veelal terecht in andere rollen of functies. Bijvoorbeeld uitbreiding van het takenpakket in het voortgezet onderwijs of een coördinerende rol. Vertegenwoordigers van de beroepspraktijk, met wie de commissie gesproken heeft, hebben opgemerkt dat de alumni zich onderscheiden door hun aandacht voor onderzoek, voor authentieke kunsteducatie en interdisciplinariteit (zie ook standaard 1). De alumni worden door het werkveld bovendien gezien als voorlopers in hun vakgebied en potentiële veranderaars van de beroepspraktijk.

Overwegingen

Om zich een oordeel te vormen over het eindniveau van de studenten, heeft de commissie vijftien afstudeerdossiers bestudeerd. Deze dossiers bestonden uit de verslagen van het literatuuronderzoek, het kunsteducatief project en het empirisch onderzoek.

De commissie stelt vast dat de afstudeerwerkstukken alle van goed niveau zijn. De breedte van het werkveld (po, vo, hbo, buitenschools) is nadrukkelijk zichtbaar in de bestudeerde afstudeerwerken en de onderwerpen passen bij het centrale thema authentieke kunsteducatie. De bestudeerde literatuuronderzoeken zijn sterk internationaal georiënteerd en laten net als de empirische onderzoeken een gede-

gen methodologische aanpak zien. Ook is de keuze om in het empirisch onderzoek minder aandacht te besteden aan literatuurgebruik zichtbaar in de bestudeerde verslagen. Uit de gesprekken is gebleken dat dit een bewuste keuze van de opleiding is, gezien de beperkte hoeveelheid tijd. In het eerste jaar hebben de studenten bij de module literatuuronderzoek aangetoond over deze vaardigheid te beschikken.

De commissie kan zich kan vinden in de gegeven beoordelingen. Zij merkt echter op dat de weging van de verschillende onderdelen op het beoordelingsformulier niet altijd inzichtelijk is. In het gesprek met de examencommissie is dit bevestigd en is aangegeven dat dit onderwerp van gesprek is in de examencommissie en tussen de examencommissie en de opleiding. De commissie stelt vast dat de examencommissie zich hiervan bewust is en toeziet op de transparantie van de beoordelingen.

De commissie stelt vast dat de opleiding haar ambitieuze doelstelling (zie standaard 1) waar maakt. Tijdens de visitatie hebben de gesprekken met het werkveld, de alumni en studenten dit bevestigd. De studenten worden opgeleid om binnen hun kunsteducatieve beroepspraktijk te inspireren en veranderingen te realiseren c.q. het verschil te maken. Op grond daarvan beoordeelt de visitatiecommissie deze standaard als **goed**.

Bijlagen

Bijlage 1 Visitatiecommissie

Naam (inclusief tituluur)	Korte functiebeschrijving van de panelleden (1 regel)
Drs L.W.J.M. Janssen	Voorzitter namens AeQui
Prof.dr. W. Veugelers	Hoogleraar Educatie aan de Universiteit voor Humanistiek en universitair docent aan het Instituut voor de Lerarenopleiding van de Universiteit van Amsterdam
Drs H. Zijlstra	Directeur/bestuurder in het voortgezet onderwijs
J. Teiggeler	Juri Teiggeler is docent Creative Design aan de Hogeschool Utrecht, en heeft in 2016 succesvol zijn deeltijdopleiding M Kunsteducatie afgerond bij Codarts
T. Buising	Secretaris

Bijlage 2 Programma visitatie

Dag 1 verkenning 15 mei 2017

12.30 - 14.00 uur	Interne vergadering commissie, Werklunch en interne vergadering
14.00 - 14.45 uur	Directie en management (Maria Wüst), Emiel Heijnen, Melissa Bremmer Kennismaking, doel en programma visitatie
15.00 - 15.45 uur	Showcase Mogelijkheid tot het profileren van de opleiding
15.45 - 16.15 uur	Inloopspreekuur Tevens bestudering van documenten
16.15 - 17.00 uur	Examencommissie Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties
17.00 - 17.30 uur	Intern beraad commissie
17.30 – 17.45 uur	Afsluiting van de dag, bepalen aandachtspunten voor dag 2

Dag 2 verdieping 16 mei 2017

9.00 - 9.30 uur	Interne vergadering commissie
9.30 - 10.45 uur	Docenten Doelen van de opleiding, programma, toetsing, kwaliteit docenten
11.00 - 12.15 uur	Studenten inclusief opleidingscommissie Programma, toetsing, kwaliteit docenten
12.15 - 13.15 uur	Lunch en documentenbeoordeling
13.15- 14.15 uur	Alumni en werkveldcommissie Aansluiting van de opleiding op het werkveld, toetsing, afstuderen
14.15 - 16.15 uur	Aanvullend onderzoek, formuleren conclusies
16.15 - 16.30 uur	Terugkoppeling
16.30 - 17.30 uur	Ontwikkelgesprek

Bijlage 3 Competenties

1 Artistiek vermogen

De HBO master kunsteducatie geeft vanuit een eigen en eigenzinnige visie vorm aan interdisciplinaire artistieke processen en plaatst deze in actuele kunsteducatieve contexten.

De HBO master kunsteducatie:

- a) toont een eigen signatuur in zijn kunsteducatieve professie, producerend, beschouwend en reflectief
- b) toont expertise in het creatieve, interdisciplinaire proces in een brede educatieve, sociale en artistieke context
- c) geeft sturing aan artistieke en kunsteducatieve processen, waarbij hij inventief kan schakelen tussen verschillende rollen
- d) neemt actief deel aan het actuele artistiek-educatieve discours, levert originele bijdragen aan dat discours en ontleent daarbij inzichten uit andere disciplines.

2 Onderzoekend vermogen

De HBO-master Kunsteducatie ontwerpt en verricht op een methodologisch verantwoorde wijze praktijkgericht onderzoek en kan de resultaten ervan rapporteren, kritisch evalueren en communiceren.

De HBO master kunsteducatie:

- a) operationaliseert voor de kunsteducatieve praktijk relevante onderzoeksvragen
- b) beoordeelt en analyseert kritisch nationale en internationale bronnen en onderzoeksresultaten op het terrein van kunst en educatie en relateert deze aan eigen onderzoek
- c) verzamelt, analyseert en interpreteert data op een systematische manier en trekt op grond hiervan conclusies
- d) communiceert helder zijn onderzoeksresultaten aan relevante publieksgroepen en levert hiermee een bijdrage aan het vakgebied.

3 Kunstpedagogisch en –didactisch vermogen

De HBO master kunsteducatie initieert, ontwerpt, stuurt en evalueert kunsteducatieve processen en producten vanuit een eigen visie op kunst én educatie en realiseert deze in een actuele context.

De HBO master kunsteducatie:

- a) signaleert en bestudeert nieuwe inzichten in het pedagogische domein, experimenteert met toepassingen hiervan en levert bijdragen aan de innovatie van de eigen beroepscontext
- b) vertaalt zijn kennis en inzichten uit diverse theorieën en kennisgebieden naar passende, actuele didactieken voor vertrouwde en nieuwe doelgroepen
- c) positioneert zijn kennis over disciplineoverstijgende of interdisciplinaire processen in actuele beroepscontexten
- d) laat de eigen visie, theoretische inzichten en beroepsethiek leidend zijn in zijn beleid.

4 Cultureel ondernemend vermogen

De HBO master kunsteducatie geeft op een ondernemende wijze richting aan zijn professioneel handelen en geeft blijk van leiderschap onderbouwd door een sociaal-maatschappelijk en ethisch engagement.

De HBO master kunsteducatie:

- a) anticipeert op nieuwe ontwikkelingen en vragen in het kunsteducatieve veld en vertaalt deze in nieuwe producten en markten
- b) onderhoudt actief zijn professioneel netwerk en treedt op als intermediair tussen personen en instellingen uit kunst, onderwijs en maatschappelijke stakeholders
- c) communiceert, overlegt en onderhandelt over organisatorische, financieel-economische en inhoudelijk aspecten van de beroepspraktijk en kan daarbij een vakgroep, school, organisatie of instelling representeren
- d) toont leiderschapskwaliteiten binnen zijn eigen organisatie en in het aansturen van derden
- e) draagt bij aan het debat met betrekking tot de economische meerwaarde en waardeketen van het kunsteducatieve werkveld.

5 Vermogen tot kritische reflectie

De HBO-Master Kunsteducatie toont een zelfstandig lerende en kritisch reflecterende houding, waarbij hij zich bewust verhoudt tot artistieke en (kunst)pedagogische visies enerzijds en complexe maatschappelijke en ethische vraagstukken anderzijds.

De HBO master kunsteducatie:

- a) geeft zelf gericht sturing aan zijn(life-long) leerproces
- b) analyseert en evalueert kritisch zijn professioneel handelen in verschillende rollen en contexten
- c) onderbouwt zijn visie op kunsteducatie en scherpt deze aan in een voortdurend proces van nieuwe kennisverwerving, nationaal en internationaal
- d) beoordeelt kritisch zijn brede discipline-overstijgende kennis van theorieën, kernconcepten en werkwijzen op mogelijke originele toepassingen in de beroepspraktijk.

Bijlage 5 Bestudeerde documenten

Voor het bezoek heeft de commissie de afstudeerwerken bestudeerd van de studenten met de volgende studentnummers:

100618860
100618683
100618792
100009680
100618821
100602947
100621388
100620990
100621119
100621831
100621180
100621153
100621634
100621151
100606416

De commissie heeft onder meer de volgende documenten bestudeerd:

- Zelfevaluatie MAKE AHK
- Competentieprofiel HBO MAKE 2013
- Positionpaper MKE-maart 2017
- Publicatie 10 jaar Master Kunsteducatie
- Publicatie Thuiskunst
- Werkveldcontacten MAKE AHK 2017
- Modulebeschrijvingen 2016 – 2017
- OER 2017 – 2017
- Schema toetsvormen 2016 – 2017
- Toetsplan MaKe AHK 2016
- CV's docenten
- Informatie Alumni

Bijlage 6 Onafhankelijkheidsverklaringen

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring
voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende verklaart hierbij het volgende:

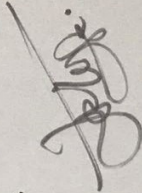
Ik ben verzocht op te treden als lid van de visitatiecommissie van de opleiding M Kunsteducatie van de Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten. Ik ben bereid en in staat deze rol te vervullen op een wijze die overeenkomt met de NVAO Gedragscode voor Panelleden.

Tevens verklaar ik hierbij

- geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker/docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben;
- strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan mij bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken;
- op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Aldus opgemaakt,

Handtekening:

Naam:

Juri Feygebe

Datum:

15 mei 2017

Plaats:

Amsterdam

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring
voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende verklaart hierbij het volgende:

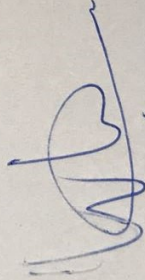
Ik ben verzocht op te treden als lid van de visitatiecommissie van de opleiding M Kunsteducatie van de Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten. Ik ben bereid en in staat deze rol te vervullen op een wijze die overeenkomt met de NVAO Gedragscode voor Panelleden.

Tevens verklaar ik hierbij

- geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker/docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben;
- strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan mij bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken;
- op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Aldus opgemaakt,

Handtekening:

Naam:

Wied Vliegman

Datum:

15-5-2017

Plaats:

Amsterdam

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring

voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende verklaart hierbij het volgende:

Ik ben verzocht op te treden als lid van de visitatiecommissie van de opleiding M Kunsteducatie van de Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten. Ik ben bereid en in staat deze rol te vervullen op een wijze die overeenkomt met de NVAO Gedragscode voor Panelleden.

Tevens verklaar ik hierbij

- geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker/docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben;
- strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan mij bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken;
- op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Aldus opgemaakt,

Handtekening:

Naam:

H.R. Zgestra

Datum:

10 juli 2017

Plaats:

Wteck

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring

voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende verklaart hierbij het volgende:

Ik ben verzocht op te treden als lid van de visitatiecommissie van de opleiding M Kunsteducatie van de Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten. Ik ben bereid en in staat deze rol te vervullen op een wijze die overeenkomt met de NVAO Gedragscode voor Panelleden.

Tevens verklaar ik hierbij

- geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker/docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben;
- strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan mij bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken;
- op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Aldus opgemaakt,

Handtekening:

Naam:

Lisa Janssen

Datum:

15.05.2017

Plaats:

Amsterdam

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring
voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende verklaart hierbij het volgende:

Ik ben verzocht op te treden als lid van de visitatiecommissie van de opleiding M Kunsteducatie van de Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten. Ik ben bereid en in staat deze rol te vervullen op een wijze die overeenkomt met de NVAO Gedragscode voor Panelleden.

Tevens verklaar ik hierbij

- geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker/docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben;
- strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan mij bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken;
- op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Aldus opgemaakt,

Handtekening:

Naam: *Tiha Buising*

Datum: *15-5-2017*

Plaats: *Amsterdam*